เรื่องเสร็จที่ ๓๒๙/๒๕๒๖

บันทึก

เรื่อง ปัญหาตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ (ข้อ ๓๑)

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ที่ มท.๐๑๐๐ (กทม.)/๗๐๒๔ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๒๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงมหาดไทยได้รับรายงานจากกรุงเทพมหานครว่า กรุงเทพมหานครมีปัญหาในการตีความข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ข้อ ๓๑ ซึ่งบัญญัติว่า

"ข้อ ๓๑ ห้องที่ใช้เป็นที่พักอาศัยในอาคารให้มีส่วนกว้างหรือยาวไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ เมตร กับรวมเนื้อที่พื้นทั้งหมดไม่น้อยกว่าเก้าตารางเมตร" โดยมีปัญหาว่าข้อบัญญัติดังกล่าวบังคับว่าทั้งส่วนกว้างและส่วนยาวของห้องจะต้องไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ เมตร หรือบังคับเฉพาะส่วนกว้างหรือส่วนยาวแต่เพียงส่วนเดียวว่าจะต้องไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ เมตร ซึ่งกรุงเทพมหานครได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า ข้อบัญญัติดังกล่าวอาจตีความได้เป็น ๒ นัย คือ

๑. โดยปกติเมื่อกฎหมายใช้คำว่า "หรือ" ก็น่าจะหมายความว่าบังคับให้ส่วนกว้างหรือส่วนยาวแต่เพียงส่วนใดส่วนหนึ่งจะต้องไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ เมตร เท่านั้น

๒. แต่เมื่อพิจารณาข้อความทั้งหมดแล้ว ข้อบัญญัติดังกล่าวน่าจะมีเจตนาที่จะบังคับให้ทั้งส่วนกว้างและส่วนยาวจะต้องไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ เมตร โดยมีเหตุผลว่า หากกฎหมายเจตนาจะบังคับเฉพาะส่วนกว้างหรือส่วนยาวแต่เพียงอย่างเดียวว่าจะต้องไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ เมตรก็ไม่จำเป็นต้องบัญญัติข้อความที่ว่า "ให้มีส่วนกว้างหรือส่วนยาวไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ เมตร" เนื่องจากข้อความตอนท้ายที่บังคับว่าจะต้องมีพื้นที่ทั้งหมดไม่ต่ำกว่าเก้าตารางเมตร ก็สามารถบังคับได้อยู่ในตัวแล้วเพราะการที่จะมีพื้นที่ไม่ต่ำกว่าเก้าตารางเมตรได้ ส่วนกว้างหรือส่วนยาวส่วนใดส่วนหนึ่งจะต้องไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ เมตร อยู่แล้ว

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นสมควรหารือต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา เนื่องจากเป็นปัญหาการตีความข้อกฎหมาย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมโยธาธิการ และกรุงเทพมหานคร) แล้ว มีความเห็นว่า ข้อ ๓๑[๑] แห่งข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พุทธศักราช ๒๔๗๙ ได้กำหนดว่าห้องที่ใช้เป็นที่พักอาศัยในอาคารให้มีส่วนกว้างหรือยาว

---

[๑] ข้อ ๓๑ ห้องที่ใช้เป็นที่พักอาศัยในอาคารให้มีส่วนกว้างหรือยาวไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ เมตร กับรวมเนื้อที่พื้นทั้งหมดไม่น้อยกว่าเก้าตารางเมตร

ไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ เมตร กับรวมเนื้อที่พื้นที่ทั้งหมดไม่น้อยกว่าเก้าตารางเมตร การที่ข้อบัญญัติดังกล่าวใช้คำว่า ให้มี “ส่วนกว้างหรือยาว” ไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ เมตรนั้น โดยที่คำว่า “หรือ” นี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. ๒๔๙๓ ให้ความหมายว่า “เป็นคำบอกความให้กำหนดเอา เช่น ดำหรือแดง เป็นต้น” และถ้าพิจารณาถ้อยคำในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมการก่อสร้างอาคาร ข้อ ๓๑ นี้แล้ว หากต้องการให้ห้องที่ใช้เป็นที่พักอาศัยในอาคารต้องมีทั้งส่วนกว้างและยาวไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ เมตร แล้วก็ควรจะเขียนว่า “ให้มีส่วนกว้างไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ เมตร” เท่านั้น ทั้งนี้ เพราะเป็นที่เข้าใจกันอยู่แล้วว่า ส่วนยาวนั้นต้องยาวกว่าส่วนกว้างอยู่แล้ว การที่ข้อบัญญัติดังกล่าวมีคำว่า “หรือยาว” ไว้ด้วยย่อมแสดงว่าให้เลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนั้น คำว่า “หรือ” ในข้อ ๓๑ แห่งข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมการก่อสร้างอาคาร ฯ จึงหมายความว่าห้องที่ใช้เป็นที่พักอาศัยในอาคารนั้นต้องมีส่วนกว้างหรือส่วนยาวอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ เมตร แต่ทั้งนี้เมื่อรวมเนื้อที่พื้นทั้งหมดแล้วต้องไม่น้อยกว่าเก้าตารางเมตร

เมื่อถ้อยคำในข้อ ๓๑ แห่งข้อบัญญัติดังกล่าวนี้ใช้ถ้อยคำที่ทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจได้ว่า ห้องที่ใช้เป็นที่พักอาศัยในอาคารต้องมีส่วนกว้างหรือยาวอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ เมตร แต่เมื่อรวมเนื้อที่พื้นทั้งหมดแล้วต้องไม่น้อยกว่าเก้าตารางเมตรแล้ว หากกรุงเทพมหานครต้องการจะบังคับให้ห้องที่ใช้เป็นที่พักอาศัยในอาคารต้องมีส่วนกว้างและส่วนยาวด้านละไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ เมตรแล้ว ก็สมควรที่จะดำเนินการแก้ไขข้อบังคับดังกล่าวให้ชัดเจนตรงตามความประสงค์ต่อไป

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์
(นายอมร จันทรสมบูรณ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๒๖